

Västgöta Nations i Uppsala Landskapsförening

DECEMBERNYTT 2020

BÄSTA MEDLEMMAR I LANDSKAPSFÖRENINGEN!

Det snart förlidna året 2020 kommer vi aldrig att glömma. Alla har vi utsatts för Coronan på något vis, enskilt, familjen, vänner och bekanta och gällande möjligheter att delta i aktiviteter och verksamheter. Västgöten Claes Eriksson i Galenskaparna lär ha uttryckt: "Jag säger inte att det var bättre förr, bara att det är sämre nu". Men framöver då? Ja, vi får nog leva under förändrade omständigheter ett bra tag till och hoppas att vaccineringen som inleds i början av 2021 eliminerar viruset. Kanske vi kan påminna oss om Darwins tes, att den som anpassar sig bättre till den aktuella miljön har större chans att överleva.

Landskapsföreningens verksamhet under året har gått på parlåga – inga föreläsningar eller seminarier och trivsamma sexor – men också

inneburit arbete med efterlängtade tillskott för nationen: Urnan till Torbern Bergmans minne har restaurerats, det stulna landskapsvapnet på nationsgraven ersätts av ett nyttilverkat (se bild) som monteras och invigas när restriktionerna och vädret tillåter. Gardiner och en ny ridå har i dagarna satts upp i Stora salen. Landskapsföreningen och hängivna donatorer har bekostat detta tillskott.

För övrigt, lyssna gärna på Bo Kaspers orkester i låten *Håll ut, vi klarar det*.

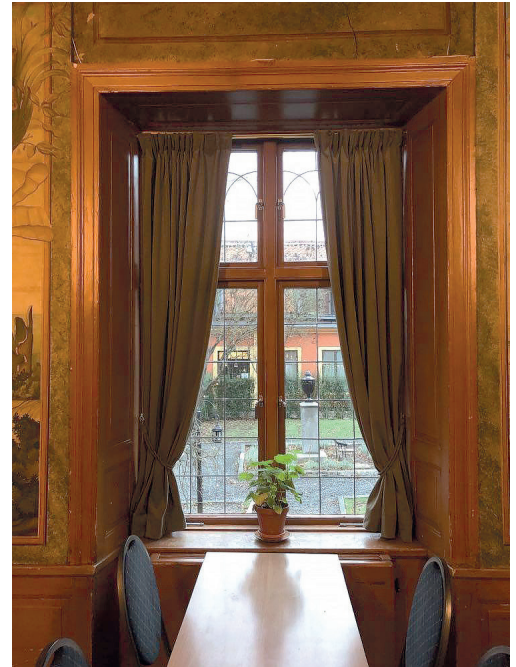
**VI TILLÖNSKAR ALLA VÅRA MEDLEMMAR EN
RIKTIGT GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR!**

Styrelsen/Kenny Jonsson

TORBERN BERGMANS MINNESURNA SOM NY

Torbern Bergman minnesurna avtäcktes lördagen den 26 september under högtidliga former. Anton Ruus, 1Q, höll ett litet tal och rev ner lakanet över den svartglänsande pjäsen under applåder. Professor Bo Ekstrand, också han kemist från Västergötland, höll ett anförande och alla fick klart för sig vilken betydelse för Vetenskapen som Torbern Bergman haft.

Bergmans betydelse finns dokumenterad på den skylt som står framför urnan. Nationen har gjort en väldigt fin piedestal och trädgårdsanläggning runt urnan, den har nu en central plats på gården och kan inte förbises. Landskapsföreningen har bekostat restaureringen och skylten. Urnan skänktes ursprungligen av Bergmans elev Johan Afzelius, född i Larv, också han professor i kemi i Uppsala.

Första paret gardiner på plats.

Urnan återinvigs. Bo Ekstrand berättar.

1Q diplomerade alla som hjälpt till i trädgården, och Damkören sjöng vackert *här är gudagott* och ett stycke från fjärran trakter.

Det känns fint att den mest berömde av västgötar äntligen fått ett värdigt minnesmärke på den vackraste av platser.

LIV OCH VETENSKAPLIG GÄRNING

Torbern Olof Bergman föddes 9 mars 1735 i Låstads socken, Västergötland och dog 1784 i Medevi (Östergötland). På den tiden kunde en naturvetare ägna sig åt många vetenskaper, så efter studier i Skara för han till Uppsala och studerade botanik, matematik och entomologi. Genom sina insamlingar och iakttagelser av insekter blev han bekant med Carl von Linné. Han disputerade också i astronomi, och grundade Kosmografiska sällskapet i Uppsala, genom vilken han utgav en fysisk världsbeskrivning, *Fysisk beskrifning öfver*

jordklotet, som översattes till flera språk. Den var en av de första moderna geografiböckerna.

Därefter blev han docent i fysik, 1764 invaldes han i Vetenskapsakademien. 1767 blev han professor i kemi och farmakologi. Han rustade upp och moderniserade institutionen för kemi med egna medel. Bland annat ritade han ett laboratorium som uppfördes.

Bergman grundade den **kvalitativa och kvantitativa kemiska analysen**, och utarbetade sätt för att åtskilja substanser genom lösningar. Mycket viktig var hans utveckling av **affinitetsläran** genom att ställa upp tabeller. Affinitet beskriver interaktioner mellan grundämnen eller kemiska föreningar, den "dragningskraft" som får dem att reagera med varandra. Som kemist blev han internationellt erkänd.

Genom forskning om kolsyra kom han på hur man skapar mineralvatten på konstgjord väg. Därför kallas han *Läskedryckens fader*.

Maria Wold-Troell

VÅRT LANDSKAPSTRÄD: BOK (FAGUS SYLVATICA)

Oväntat att Västergötland har fått boken som man förknippar med Skåne som landskapsträd, men visst finns det bokskog i Västergötland också. Molla bokskog öster om Mollasjön i Molla socken i Herrljunga kommun och Surö bokskog i Mariestads kommun, nära Sjötorp. (se bild) är två exempel. Norr om Väneren finns nästan inga bestånd, däremot österut och ända upp i Uppland växer enstaka vilda bokar.

Bok är ett stort träd med tät krona, slät grå bark och glänsande gröna blad. Kronan är mycket tät, grenarna breder ut sig vågrätt och bladen bildar en tät mosaik vilket gör att nästan inget ljus släpps igenom. Frukten är en trekantig nöt, ett så kallat bokollon.

ANVÄNDNING

Veden har ofta en rödaktig anstrykning vilket givit den namnet rödbok, till skillnad från så kallad vitbok, avenbok. Virket används bland annat till möbelsnickerier och parkettgolv. Bokollon var förr viktigt som svinföda och man utvann också olja ur fullmogna ollon. Bok odlas ofta i parker och trädgårdar, både den vanliga boken och dess olika former som blodbok med mörkröda blad.

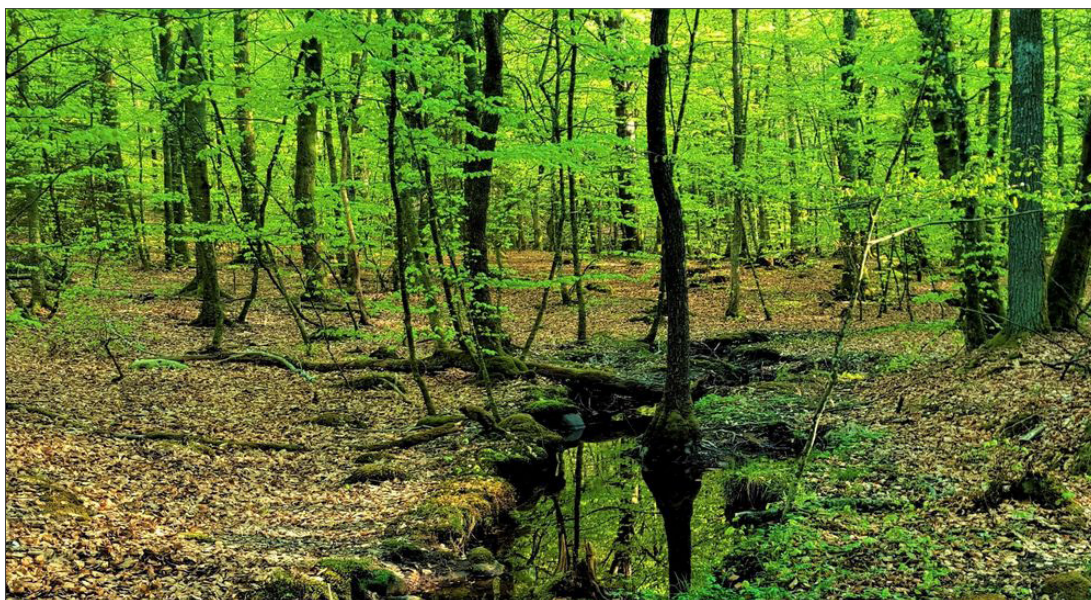
ODE TILL EN BOKSKOG

Ur *Sveriges natur I* av Carl Fries (1950)

"Över oss spände bokarna sina luftiga valv. De släta stammarna reste sig likt stengrå pelare upp under dessa valv, där solljuset lekte i lövmassorna. Grönaktig var dagern därinne. Det svävade som guldskyar under valven. Vi gick framåt sakta, steg för steg på en matta av torrt, visset löv. Det prasslade i lövet. I de höga kronorna sjöng grönsångaren, denna lilla sångfågel, som trivs i den gröna skuggan och aldrig fattas i bokskogen.

På den lövtäckta marken blommade vitsippor och gulsippor. Där träden stod glesare, växte ramslöken i massor och pustade ut sin tunga löklukt. Gulplintern hade nyss öppnat sina vackra, lejongapsformade blommor. Bokskogens blomstertid är våren, medan ljuset ännu faller över skogsbotten. Sedan kommer den långa sommarskymningen här inne under träden, då ingenting vill växa utom de unga bokplantorna, som älskar sval skugga.»

Maria Wold-Troell

IQ OM ÅRET SOM GÅTT

Kära landsmän,

Nu lurar januari runt hörnet och tiden har kommit för mig att lämna över till en efterträdare.

Årets mest uttjatade fras är ”under rådande omständigheter”, en sammanfattning om 2020 måste till stor del handla om Covid-19. Nationens verksamhet har varit involverad i en oförutsägbar dans där folkhälsomyndigheten, regeringen och kommunen förde medan nationens kuratel och ämbetsverk lät sig ledas. Verksamheter anpassades, flyttades eller ställdes in.

Under båda mina terminer fick studentnationerna klä skott för frustrationen i samhället. Flera nationer har fått utstå att bli negativt omskriva för verksamhet som i regel hållit mycket hög kvalitet. Kanske passade det in i mediabilden med lössläppta studenter som inte tog sitt samhällsansvar. Jag vill bara berätta att vi haft veckovisa kontakter med myndigheter i nästan tio månader nu. Vartenda verksamhetsbeslut vi på VG med bäring på coronapandemin har kollats och fått tummen upp av myndigheter. När projektet CRUSH Covid nu under hösten undersökt var smittade personer miss-tänkte att de fått viruset stod restauranger, kaféer, pubar och nationer för 4% av smittan i Uppsala.

Nog om coronal! Nationen har kommit i mål med en hel rad projekt under året. Nu i december har vi äntligen fått upp gardiner i stora salen. Torben Bergmans urna har renoverats precis som trädgården. Jag nämner dessa projekt först eftersom Landskapsföreningen var med och finansierade dem. Tillsammans med bidraget till nationshusets renovation 2019 och skölden vid nationsgraven räknas Landskapsföreningens bidrag till nationen i hundratusentals kronor. Det är fantastiskt för Nationen att ha en så generös alum-

niförening, som dessutom är unik i Uppsala med att bedriva upplysande seminarieverksamhet! Tack till alla medlemmar och i synnerhet den alltid tillmötesgående styrelsen.

Utöver de projekt som Landskapsföreningen bistått, har Nationens medlemmar ordnat vårt biblioteksregister, styrt upp vår internetuppkoppling på nationen, börjat sondera möjligheterna att bygga nya studentbostäder, samt klubbat igenom både policy- och stadgeförändringar. En av dessa stadgeförändringar handlar om vår medlemstidning Västgöta Correspången. Tidningen moderniseras, dels för att möta viljan att ta emot information digitalt, dels av ekonomiska (porto och material har blivit mycket dyrare) och miljömässiga skäl. Från och med VT21 är standarden att Corren skickas ut till medlemmar per e-post.

Under året har vi beklagligen behövt ta farväl av tre hedersledamöter. Viola Sandberg, Lars-Gunnar Albåge och Lars-Olof Sundelöf har lämnat oss. Vid Lars-Olof Sundelöfs begravning var Nationen närvarande med fana och manskör.

Det har varit ett svårt och omvälvande år. Vem kunde ana att, när jag till slut pallrade mig hem från skottårsbalens dansgolv, det skulle vara sista gången på ett år jag var ute och dansade? Det går inte att komma ifrån att det känns lite surt att inte få göra så mycket av det som definierar ett kuratorsårs och nationsliv. Men, för att parafrasera ett västgötskt uttryck: ”En får va’ gla’ att åre’ blé som de’ blé när’e inte blé sum de’ sulle”. Det har trots motgångarna varit ett bra år för Nationen inom allt utom ekonomin.

Nu är det dags för Emma Johansson att häkta på sig IQ insignier och ingjuta ny entusiasm i ämbetet, medan jag installerar mig två kvarter bort som forskningsassistent vid universitetet. Tack för ett trevligt år!

Anton Ruus, Förste kurator

HEDERSLEDAMÖTER SOM GÅTT BORT UNDER 2020

LARS-GUNNAR ALBÅGE

Föddes 1928 i Tidaholm, växte upp i Horns prästgård och tog studenten i Skövde. och avled i Bromma den 23/6 2020. Han blev jur kand i Uppsala 1952 och var sedermera under många år en av arbetsmarknadens förgrundsgestalter, bl.a. som direktör i SAF, ledamot av Rehnbergkommissionen och som opartisk ordförande i Medlingsinstitutet. Lars-Gunnar Albåge installerades som hedersledamot av Västgöta Nation vid Gåsmiddagen 1998.

VIOLA SANDBERG

Föddes 1933 i Tornedalen 1934 och avled i Säter den 20/3 2020. Hon kom till Västgöta Nation som anställd hos Sven-Ovar Johansson under 1960-talet. Snart fick hon rollen som hovmästare tog över verksamheten när Sven-Ovar flyttade 1965. Nationens egna fester skötte Viola förstås om med den äran och hon och hennes personal blev en del av nationslivet.

Under 70-talet började allt flera nationer att ordna sina fester utan hjälp av restauratörer och 1974 flyttade Viola med familj ut från Ambrosias övervåning till Dalarna, där Viola under ett antal år drev affär.

LARS-OLOF SUNDELÖF

Föddes 1933 i Skövde och avled i Uppsala den 17 /10 2020. Han var kemist, och blev 1965 docent i fysikalisk kemi vid Uppsala Universitet och professor i fysikalisk farmaceutisk kemi vid Farmaceutiska institutionen 1979. Från 1982 till 2013 var Lars-Olof Sundelöf sekreterare i landets äldsta lärda samfund, Kungliga Vetenskaps-Sociteten. Under hans egid förändrades och moderniserades den anrika institutionen betydligt. Hans poetiska ordalag vid föredrag och hans akvarellmålningar skvallrade om konstnärlig begåvning.

Lars-Olof Sundelöf installerades som hedersledamot av Västgöta Nation vid majmiddagen 2003.

Elisabet Cleasson

MEDLEMSAVGIFT FÖR 2021 MED MERA

Medlemsavgiften för år 2021 är oförändrat låg – **150 kr**. Äkta makar eller annars sammanlevande par betalar, också oförändrat, gemensam medlemsavgift med **200 kr**. Den som vill prenumerera på Corren betalar ytterligare 150 kr för pappertidning eller 30 kr för digital tidning, vilket föreningen redovisar vidare till Nationen. Plusgironumret är 3 47 84 - 9. Landskapsföreningens medlemmar kan antingen fylla i avgiftstalongen sist i brevet eller, om hen betalar via internetbank, skicka ett e-brev till IQ. Det kan noteras att Nationens hedersledamöter får Corren. De behöver alltså inte särskilt prenumerera på den.

Många medlemmar lämnar generöst gåvor till föreningen, några rundar av sin betalning av medlemsavgiften uppåt, andra tar större grepp. Styrelsen tackar för allt detta. Sedan några år avsätter styrelsen i årsbokslutet, i mån av tillgängligt överskott influtna gåvor, till den särskilt inrättade Landsmannafonden. Fonden, som egentligen är en del av föreningens egna kapital, har samma ändamål som föreningen. Under året har vi bekostat renovering av Torbern Bergmans minnesurna, en informationsskylt till denna och framför allt, gardiner till stora salen och absiden. Vi hoppas att gardinerna ska förbättra akustiken och minska draget från fönstren och samtidigt göra salen ännu vackrare och mer hemtrevlig.

Enligt stadgarna skall föreningen utgöra ett band mellan äldre och yngre generationer vid Västgöta Nation i Uppsala och stödja Nationen i dess verksamhet samt säkerställa utgivningen av tidskriften Vestrogothica. Föreningen är att betrakta som en alumnorganisation. Styrelsens ambition är att långsiktigt stärka föreningens ekonomiska situation. Och en betydelsefull del i detta är att vi har många medlemmar. Vi behöver verkligen fylla på kassan nu, så glöm inte betala!

I år har vi en annorlunda julstämning.

Klipp av talongen nedan och lägg den på huvudkudden, betala innan du somnar med gott samvete.

Bara ett fåtal saknar nu e-postadress i vårt register. Om du tillhör dem, eller har bytt postadress eller e-postadress nyligen, ska du skicka aktuella uppgifter till kassör Ramiro Grondona, ekonomi@vglf.se och sekreteraren Maria.woldtroell@gmail.com för att också fortsättningsvis få alla nummer av våra attraktiva nyhetsbrev.

Styrelsen

FG PlusGiro

Meddelande till betalningsmottagaren

☐	Medlemskap för år 2021		kr
☐	Corren digital 30		kr
☐	Corren papper 150		kr
☐	Gåva		kr
☐	Övrigt _____		kr
☐	SUMMA		kr

Skriv tydligt namn och adress vid "Avsändare"

Personnummer (frivillig uppgift):

Från PlusGiro/personkonto (vid girering)

INBETALNING/GIRERING B

Kod 1

Till PlusGirokonto

3 47 84 - 9

Betalningsmottagare

Västgöta Nations Landskapsförening

Avsändare (namn och postadress)

Svenska kronor

öre

BI 2021.02 (mar 05) 45021 10.09 341 20101220 16697F 151
Strållors landsby 165253

H

#

#

347849#06#